

สภาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์
ของ
วรรษยาพร อภิวัตน์กรนนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

กุมภาพันธ์ 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**GUIDELINES FOR INFORMAL LEARNING ACTIVITIES
MANAGEMENT OF COMMUNITY LEARNING CENTERS
IN MUANG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

Warassayaphon Apiwatkhoranon

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Social Sciences for Development**

February 2013

Copyright of Buriram Rajabhat University

เรื่อง	สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	วรัศยาพร อภิวัดน์กรนนท์		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วีรกุลเทวัญ	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ภู่งเงิน	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล และด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้การสุ่มจากจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 345 คน ข้อมูล ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้านการเรียนรู้ แบบพบกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล และด้านการเรียนรู้ แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นด้านการเรียนรู้ แบบพบกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล และด้านการเรียนรู้ แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้แบบโครงงาน ควรจัดให้มีการวัดผลโดยการทดสอบที่หลากหลายวิธี และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการฝึกปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง และควรมีการชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล ควรมีการจัดหาเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างครูกับนักศึกษาให้มีความพร้อม ควรมีการจัดเตรียมสื่อทางไกลให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการ และควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษาให้มีการส่งงานให้ทันตามกำหนด

3.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ควรจัดให้มีการติดตามนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านการเรียนและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง และควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในระบบกลุ่มเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

TITLE Guidelines for Informal Learning Activities Management of Community Learning Centers in Muang District , Buriram Province

AUTHOR Warassayaphon Apiwatthoranon

THESIS ADVISORS Asstant Professor Dr. Sununta Weerakuntawun Major Advisor
Asstant Professor Dr. Paseart Poongoen Co-advisor

DEGREE Master of Arts **MAJOR** Social Sciences for Development

SCHOOL BuriramRajabhat University **YEAR** 2013

ABSTRACT

The purposes of this research were to study states, problems and guidelines for the informal learning management of the community learning centers in Muang district ,Buriram province in four aspects : learning through group meeting, self-learning, distance learning, and classroom learning. The samples consisted of 345 teachers, committees and high school students at the community learning centers in the aforementioned area. They were randomly selected from the population. The research tool was a questionnaire. The obtained data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. The study results revealed that:

1. The states of the learning activities management of community learning centers in Muang District, Buriram province was overall found at a high level. Having classified each aspect, its performance was also found at a high level in all four aspects.
2. The problems of the learning activities management of community learning centers in Muang District, Buriram province in overall were at a low level. When considering in each aspect, it was found that all aspects were at the lowest level.
3. The guidelines for the formal learning management management of community learning centers in Muang District, Buriram province were as follows:
 - 3.1 Regarding learning through group meeting, project-based learning should be emphasized. Multi -methods of measurement should be used, and students should be frequently given an opportunity to acquire real practice.

3.2 Concerning self-learning, students should be motivated to get ready for their learning. They should be encouraged to participate in producing teaching materials by themselves, and the steps of self-learning means for be instructed.

3.3 In respect of distance learning, means for communications between teachers and students should be prepared. The distance instruments should be ready for use. In addition, students should be motivated to hand in their assignments on time.

3.4 In regard to classroom learning, students who have learning problems should closely be followed up and seriously helped out. Real practice should be taken into account. Moreover, students should be promoted to engage in group learning in order to assist each other.

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากคณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วีรกุลเทวีญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ภูเงิน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิ่งแก้ว ปะติคังโข คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ดูแลเอาใจใส่ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และกราบขอบพระคุณคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน และนักศึกษา ศูนย์การเรียนชุมชน จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ความคิดและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตเวทิตาคุณแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิรัชยาพร อภิวัฒน์กรนนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551....	6
ทฤษฎีการเรียนรู้.....	10
แนวคิดการจัดการเรียนรู้.....	14
การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551..	17
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
งานวิจัยในประเทศ.....	23
งานวิจัยต่างประเทศ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	51
วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
สรุปผลการวิจัย.....	52
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	58
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	58
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	71
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	80

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	17
2 จำนวนบุคลากร.....	21
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ สถานภาพตำแหน่ง และระดับการศึกษา.....	39
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	40
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	41
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	44
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ.....	45
8 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการพัฒนาผู้เรียนเพื่อสร้างศักยภาพให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมส่วนรวมได้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ครูผู้สอนถือว่าเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนโดยตรง เป็นผู้กำหนดบทบาท บรรยากาศการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างแท้จริง ส่วนผู้เรียนต้องรับผิดชอบในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ใช้วิจารณญาณในการคิดวิเคราะห์ หากความหมายของการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตและถ่ายโอนการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้ชัดเจนกว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 6) ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยเสริมสร้างการพัฒนาลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม ศิลธรรมและวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม ชุมชนและพัฒนาความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 3) โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบมีความสำคัญสำหรับประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา จึงเป็นการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียน รวมทั้งการศึกษาดตามอัชฌาตย์เป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล

ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อมและศักยภาพของแต่ละบุคคล

ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่ตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ให้การศึกษากับเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีความรู้เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการศึกษาดมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2547 : 2)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้แก่ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน 1) มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข 2) มีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง 3) มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง 4) มีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดีและสามารถจัดการกับชีวิต ชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5) มีความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย โดยเฉพาะภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 6) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 7) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 13) ซึ่งมีศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์มีนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2,956 คน ครูประจำศูนย์การเรียนได้จัดกิจกรรมความแนวทางการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบทางไกล และการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ซึ่งแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บางประการ ส่งผลให้การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำผลการวิจัย ในครั้งนี้ เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ชิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 54 คน คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 486 คนและนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,956 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,496 คน (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์. 2554 : 5)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 6 คน คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 45 คน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 291 คน รวมทั้งสิ้น 345 คน ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มาจาก

การสุ่มจากจำนวนประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 – 149) แล้วทำการสุ่มแต่ละระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าประกอบไปด้วย ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล และด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 49 – 90)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียน หรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย ตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

2. การศึกษิตตามอัธยาศัย หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจ ความต้องการ โอกาสความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ แก่นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

3.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม

3.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล

3.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน

4. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ผู้มีบทบาทหน้าที่ในการประสานและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดการศึกษานอกระบบ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

5. นักศึกษา หมายถึง บุคคลที่สมัครเข้าเรียนและลงทะเบียนเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2554

6. สภาพ หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

7. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

8. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พ.ศ. 2552

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
2. ทฤษฎีการเรียนรู้
3. แนวคิดการจัดการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551
5. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 1 – 3)

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนตามกฎหมายที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้บัญญัติไว้แล้ว

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบหลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“ภาคีเครือข่าย” หมายความว่า บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มี ได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

(1) การศึกษานอกระบบ

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

(2) การศึกษาตามอัธยาศัย

(ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

(ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา

(ค) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างค้ำประกัน เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิตทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาดูตามอัธยาศัยให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

(3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาดูตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถเลือกรับบริการ ได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

(2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยบูรณาการความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

(3) ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่าย อาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบ

(2) การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษาและการยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(3) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ

(4) การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเข้าถึงได้ตามความเหมาะสม

(5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลและชุมชนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมของการศึกษาตามอัธยาศัย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่าย ได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) กำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(4) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการจัดทำและการพัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 13 ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย” ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและอนุกรรมการวาระ การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทฤษฎีการเรียนรู้

จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่

การจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ ความรู้ และประสบการณ์ที่แตกต่างจากเด็ก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงศาสตร์ว่าด้วยการเรียนรู้ผู้ใหญ่ วิธีการสอน และหลักการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ ดังนี้

โนลส์ (Knowles) ได้สรุปพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้ (Knowles, 1978 : 31 ; อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547 : 248 - 249)

1. ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมาจะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรจะมีการเริ่มต้นในสิ่งเหล่านี้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้

2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situation) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ควรจะยึดถือเอาสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลัก สำคัญมิใช่ยึดที่ตัวเนื้อหาวิชา

3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) เนื่องจากประสบการณ์ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้น หลักสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ก็คือ การวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียดความีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะ นำมาใช้ในการเรียนการสอน ได้บ้างแล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directing) ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ก็คือ ความรู้สึกที่ต้องการจะนำตนเองได้ ดังนั้น บทบาทของครูจึงอยู่ในกระบวนการสืบหา หรือค้นหาคำตอบร่วมกันกับผู้เรียนมากกว่าการทำหน้าที่เป็นผู้ส่งผ่านความรู้ หรือเป็นสื่อสำหรับ ความรู้แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่าเขาคล้อยตามหรือไม่เพียงเท่านั้น

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ความแตกต่างระหว่างบุคคล จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละบุคคลเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น การสอนผู้เรียนผู้ใหญ่จึงต้องจัด เตรียมการในด้านนี้ข้อคิดพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน เวลาที่ได้ทำการสอน สถานที่ และประการสำคัญ คือ ความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปตาม ความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน

กล่าวโดยสรุป จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่ ประกอบด้วย ความต้องการและความสนใจ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ การวิเคราะห์ประสบการณ์ ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง ซึ่งผู้ใหญ่แต่ละคนจะมีความสนใจตามสภาพประสบการณ์ของแต่ละคน

จิตวิทยาการเรียนรู้วัยรุ่น

นอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ยังมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็น “วัยรุ่น” ที่เข้ามาเรียน กศน. ดังนั้น ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ครูต้องเข้าใจถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนี้ว่า “วัยรุ่น” เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เป็นวัยที่กำลังพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เพื่อเป็นกำลังและเป็นอนาคตของชาติ ครูจึงจำเป็นต้องหาแนวทางและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนา กลุ่มเป้าหมายนี้ให้มีคุณภาพ การจัดกิจกรรมสำหรับวัยรุ่นนอกจากเนื้อหาที่คิดแล้ว ครูควรคำนึงถึง ประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 13 - 15).

1. ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) กิจกรรมที่จัดให้วัยรุ่นควรเป็นกิจกรรมที่วัยรุ่นสนใจ มีความต้องการที่จะเรียนรู้ เปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมในการคิดหรือเสนอกิจกรรมและความต้องการในเรื่องที่อยากเรียนรู้ เนื่องจากเป็นวัยที่มีความเพ้อฝัน ความคิดอ่านกว้างขวางลึกซึ้งขึ้น อยากรู้ อยากเห็น ต้องการทดลองและแสวงหาคำตอบ เริ่มคิดถึงชีวิต อนาคต ปัจจุบัน และอนาคต เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้หรือฝึกวิชาชีพ เพื่อก้าวหน้า มีความเป็นอิสระ ต้องการให้ผู้ใหญ่รับฟังความคิดเห็นของคน อุดมคติสูง หัวรุนแรง ต้องการให้สังคมมีความยุติธรรม เสมอภาค

2. ได้ความสนุก (Enjoyment) กิจกรรมที่จัดให้ควรเป็นกิจกรรมที่สนุกมิใช่เพียงนั่งฟังนั่งเรียนแบบในชั้นเรียนแต่ควรเป็นกิจกรรมที่ให้วัยรุ่นได้คิด ได้เคลื่อนไหว ได้ใช้พลังงาน ประกอบกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ ที่สร้างจินตนาการกว้างไกล หรือการผจญภัย ทดลอง ขอบเขต เพราะกิจกรรมที่มีความสนุกช่วยให้วัยรุ่นไม่รู้สึกเบื่อหน่าย หรือไม่สนใจในสิ่งที่ต้องเรียนรู้

3. ได้มิตรภาพ (Friendship) ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเข้าสังคม ชอบการแสวงหาเพื่อนและมิตรภาพ กิจกรรมสำหรับวัยรุ่นจึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้วัยรุ่นได้สร้างมิตรภาพ ได้มีส่วนร่วมกับเพื่อน ๆ ด้วยกันเอง วัยรุ่นจะเชื่อถือ และรับฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ชอบเปรียบเทียบตนเองกับเพื่อนฝูง ดังนั้นการจัดกิจกรรมต้องระมัดระวังและต้องไม่สร้างให้เกิดความรู้สึกมีปมค้อย เพราะวัยรุ่นจะรู้สึกท้อแท้ใจได้ง่าย

4. ได้ความภาคภูมิใจ (Pride) ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม หากกิจกรรมที่จัดช่วยให้วัยรุ่นเกิดความภาคภูมิใจเขาก็จะรู้สึกดีกับความรู้และทักษะที่เขาได้รับ พร้อมจะนำสิ่งที่ได้ไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นวัยที่ต้องการแสวงหาให้รู้จักสังคม โลกภายนอกและรับผิดชอบต่อการงานที่ทำ

5. ได้รับการให้คำปรึกษาแนะนำ (Take Advice) วัยรุ่นต้องการคำแนะนำตามลักษณะปัญหา ซึ่งประกอบด้วย การแนะนำปัญหาสุขภาพ การแนะนำการศึกษา การแนะนำอาชีพ การแนะนำปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ และการแนะนำเกี่ยวกับการมีครอบครัวเป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จิตวิทยาการเรียนรู้วัยรุ่น ประกอบด้วย ความต้องการและความสนใจ การได้สนุก การได้มิตรภาพ การได้ความภาคภูมิใจและการได้รับการให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งจะต้องศึกษาทำความเข้าใจวัยรุ่นอย่างถูกต้อง

วิธีการสอนผู้ใหญ่ (Adult Teaching Methods)

จาร์วิส (Jarvis) ได้จำแนกวิธีการสอนผู้ใหญ่ออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ วิธีการสอนโดยใช้ครูเป็นศูนย์กลาง วิธีการสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และวิธีการสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรายบุคคล (Jarvis, 1983 : 130 – 156 ; อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547)

1. วิธีการสอนโดยใช้ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Methods) เป็นวิธีการที่มีครูหรือวิทยากรทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ดำเนินการ จัดเป็นวิธีการสอนที่จะพยายามให้ความรู้ ข้อมูลและข้อเท็จจริงแก่ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมเป็นสำคัญ โดยอาจมีการใช้ศิลปะในการตั้งคำถามของครูหรือวิทยากร เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการสนองตอบในการเรียน อย่างไรก็ตามครูบางคนหรือในการสอนบางครั้งก็ไม่สามารถใช้เทคนิคในการตั้งคำถามได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าไม่มีเวลา หรือเป็นเพราะว่าผู้เรียนมีจำนวนมากจนไม่สามารถที่จะถามได้อย่างทั่วถึงทุกคน

2. วิธีการสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Methods) เป็นวิธีการสอนที่มีลักษณะที่ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างพวกเขาตนเองเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ก็จะเป็นการนำเอาความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาสู่สถานการณ์การเรียนการสอนด้วยเพื่อน แต่ก็มีบางคนกล่าวแย้งว่าวิธีการสอนแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับ “คนคาบอคจูงนำทางคนคาบอคด้วยกัน” อย่างไรก็ตาม ความจริงแล้วก็มีความรู้หลายสิ่งหลายอย่างที่ผู้เรียนเองสามารถจะเป็นแหล่งความรู้ได้อย่างดี ซึ่งกรณีนี้ครูก็จะทำหน้าที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้”

3. วิธีการสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรายบุคคล (Individual Student-Centered Methods) เป็นวิธีการที่มีทั้งส่วนคล้ายและแตกต่างจากแบบที่ 2 ทั้งนี้เป็นวิธีการสอนซึ่งเน้นเฉพาะผู้เรียนแต่ละบุคคลเท่านั้น เพื่อผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง โดยมีลักษณะที่หลากหลายในวิธีการเรียน จากการเลือกเรียนด้วยตนเอง หรือการให้ครูกำหนดกิจกรรมได้

กล่าวโดยสรุป วิธีสอนผู้ใหญ่ดำเนินการโดยใช้ครูเป็นศูนย์กลาง การสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรายบุคคล โดยต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระของบทเรียนและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการจัดการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนที่เป็นเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 1 – 3)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย

4. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคุมไปใน กระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการจัดการเรียนรู้ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถของผู้เรียน

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบ โรงเรียน โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 1 – 3)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือ ฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาสความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ในข้อ

ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรม

และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัด

การเรียนรู้

มาตรา 7 กล่าวว่

1. ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้
ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง
และคุณภาพชีวิตทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

2. ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรม

การศึกษา

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถ
เลือกรับบริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

2. ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับ

การศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของ
ผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ ปฏักฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

3. ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มี
การดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาการศึกษา ใน

1. จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและ
การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 คือ ประชาชนจะต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ผู้ที่มีส่วนร่วมตอบสนองความต้องการ มีการส่งเสริมสนับสนุนโดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โครงสร้างหลักสูตร

ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

ตาราง 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ที่	สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย	
		วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
1.	ทักษะการเรียนรู้	5		5		5	
2.	ความรู้พื้นฐาน	12		16		20	
3.	การประกอบอาชีพ	8		8		8	
4.	ทักษะการดำเนินชีวิต	5		5		5	
5.	การพัฒนาสังคม	6		6		6	
	รวม	36	12	40	16	44	32
		48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง	

(ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ.

2553 : 17)

หมายเหตุ

1. จำนวนหน่วยกิตในแต่ละระดับ มีดังนี้
 - 1.1 ระดับประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 36 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
 - 1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 40 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
 - 1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
2. จำนวนหน่วยกิตวิชาเลือก ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความต้องการ โดยเลือกสาระการเรียนรู้ใดสาระการเรียนรู้หนึ่ง หรือหลาย ๆ สาระการเรียนรู้ก็ได้ให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตวิชาเลือกที่กำหนดในแต่ละระดับ
3. วิชาเลือกในแต่ละระดับ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำโครงการ จำนวนอย่างน้อย 3 หน่วยกิต

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 49 – 90)

การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกัน โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่มเพื่อให้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาข้อสรุปร่วมกัน ทุกสัปดาห์ ครูจะต้องจัดให้มีการพบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยใช้เวลาในการพบกลุ่มอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง

เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน โดยระบุว่ากระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีการใด มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไรและครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ

การเรียนรู้แบบทางไกล

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ โดยผู้เรียนและครูจะสื่อสารกันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้แบบ e-learning

การเรียนรู้แบบชั้นเรียน

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียนและสถานที่ที่ชัดเจน ซึ่งการเรียนรู้แบบนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลาเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ

กล่าวโดยสรุป แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบทางไกล และการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ในแต่ละแบบ มีความเหมาะสมขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

ภารกิจหลักของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ภารกิจหลักของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีดังนี้

(www.korsomor 1.com : ค้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2554)

1. จัดการศึกษาพื้นฐาน เป็นภารกิจสำคัญอันดับแรก เป็นการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบ โรงเรียนด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมและมีสาระหลักสูตรที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การทำงานและการศึกษาต่อเนื่อง ก่อให้เกิดชีวิตที่มั่นคงและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจะครอบคลุมเนื้อหาสาระตั้งแต่การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาในหลักสูตรเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างหลากหลาย

2. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลซึ่งมีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ต่างกัน โดยมีสาระ ดังนี้

2.1 การเรียนรู้อาชีพแบบองค์รวมที่ประชาชน ครู กศน. และผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน

2.2 การออกแบบการเรียนรู้งานอาชีพตามลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพในรูปแบบอาชีพทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ การพัฒนาอาชีพและการพัฒนาอาชีพ ด้วยเทคโนโลยี

2.3 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่บูรณาการกับวิถีชีวิตโดยใช้วงจรกระบวนการคิด ทำ จำ แก้ปัญหาและพัฒนา

2.4 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่พัฒนาศักยภาพของบุคคลและชุมชนที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิต

3. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความสามารถของบุคคล ดังนี้

3.1 เป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม
ของคนและแก้ปัญหาสังคมของคน ได้อย่างมีความสุข

3.2 เป็นการเรียนรู้โดยบูรณาการองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ใน
ชีวิตประจำวันเข้าด้วยกัน

3.3 เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบ โครงการการศึกษาอิสระและการศึกษา
ตามอัธยาศัย

4. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและ
ชุมชน เป็นการศึกษาที่บูรณาการความรู้และทักษะจากการศึกษาที่ผู้เรียนมีอยู่หรือ ได้รับการเข้าร่วม
กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ศูนย์การเรียนชุมชน

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ (2554 : 1)
ได้กล่าวถึงความเป็นของศูนย์การเรียนชุมชน จำนวนศูนย์การเรียนชุมชน และข้อมูลบุคลากร ดังนี้
ความเป็นมาของศูนย์การเรียนชุมชน

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จัดตั้งขึ้นตาม
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2536 ซึ่งลงนามโดยนายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 ได้เปลี่ยนชื่อสถานศึกษาจากศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2551

จำนวนศูนย์การเรียนชุมชน

กศน. ตำบล มีศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 37 แห่ง แบ่งเป็นศูนย์การเรียนชุมชน
ตำบลในเมือง จำนวน 1 แห่ง และนอกเขตเทศบาล จำนวน 36 แห่ง

ตาราง 2 จำนวนบุคลากร

ที่	รายการ	จำนวนบุคลากร (คน)
1.	ข้าราชการ	2
2.	ลูกจ้างประจำ	2
3.	ลูกจ้างชั่วคราว	
	- พนักงานราชการ	5
	- ครู กศน. ตำบล	51
	- ครู ศรช.	1
	- ครูประจำกลุ่ม	21
	- บรรณารักษ์จ้างเหมา	2
	รวม	84

ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

มีนักวิชาการให้ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ทันกับสถานะการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างวิถีประชาธิปไตยและมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง

ปานมณี (2551 : 10) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางที่เกิดจากการผสมผสานใจของคนในชุมชนนั้นผ่านการระดมพลังสมองเพื่อให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนอย่างแท้จริง โดยอาจจะเป็นศาลาประชาคมที่เกิดขึ้นจากความต้องการของคนในชุมชนเองเพื่อให้เป็นแหล่งแนวความคิดของคนในชุมชนที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาแบบชาวบ้าน

วิเลชา ลิสุวรรณ (2551 : 16) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเมื่อชุมชนเข้มแข็งมีการจัดการศูนย์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ขยายจากหนึ่งชุมชนสู่ชุมชนอื่น ชุมชนเรียนรู้หลายชุมชนนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์การเรียนชุมชน หมายถึง ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชนเพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิชาการตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน

สรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนชุมชน หมายถึง ศูนย์การเรียนที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาสำหรับประชากรที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาในระบบ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพประชากรในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและดำรงอยู่อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการจัดศูนย์การเรียนชุมชน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์การเรียนชุมชน มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

วิเลชา ทิสววรรณ (2551 : 16) ศูนย์การเรียนชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพ

ของคนทุกคนในชุมชนและพัฒนาชุมชน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีความต้องการและความสนใจของชุมชน

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง (2551 : 12) กล่าวว่าศูนย์การเรียนชุมชนมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้ให้ชุมชน
2. เพื่อให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และเป็นแหล่งจัดการความรู้ ถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้ประชาชนนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ
3. เพื่อเป็นฐานความรู้ในการจัดทำแผนชุมชน

เทีญพรรณ จิตตะเสนีย์ (2552 : 4) กล่าวว่าศูนย์การเรียนชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งรวมแนวความคิดของคนในชุมชนจากภูมิปัญญาแบบชาวบ้าน มีการผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหของวัยรุ่น เยาวชน คนในครอบครัว ในลักษณะการพึ่งพา มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมของคนในชุมชน ที่เน้นให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนและคนทุกระดับ ซึ่งเกิดจากการผสมผสานใจของคนในชุมชนนั้น ๆ ผ่านการระดมสมอง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552 : 3) กล่าวว่าไว้ว่าศูนย์การเรียนชุมชนมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน
3. เพื่อเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

4. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้กับชุมชนเอง
สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคือ เป็นแหล่งข้อมูล เป็น
ฐานความรู้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การสร้างโอกาสการเรียนรู้
และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

เผ่าเพชร สาลี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัด
การเรียนการสอนแบบโครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ
จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอน
แบบโครงการ สภาพความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
แบบโครงการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ
จตุรพักตรพิมาน ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการเขียนแผนการสอนเกี่ยวกับโครงการและไม
สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูป
การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลังจากดำเนินการ โดยใช้กลยุทธ์
การพัฒนา 3 กลยุทธ์ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียน
แผนการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นเบื้องต้น การนิเทศการเขียนแผนการเรียนการสอน
แบบโครงการ โดยการฝึกเขียนทำให้ได้รับความรู้แบบองค์ประกอบของแผนการเรียนการสอน
แบบโครงการ และการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ เป็นกลยุทธ์ที่
ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ปรากฏว่า
ครูมีความรู้ ความเข้าใจอย่างมากในเรื่องเกี่ยวกับการเขียนแผนการเรียนการสอนแบบโครงการ
และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปจัดการเรียน
การสอนแบบโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภูมิสิทธิ์ โพธิ์แสง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปทุมรัตน์
จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
แบบบูรณาการ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอปทุมรัตน์ ส่วนมากยึดการสอนแบบเดิม คือ
เน้นการบรรยายเพื่อบอกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นหลักไม่ให้ออกาสผู้เรียนได้แสวงหาความรู้

จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายแล้วนำเสนอสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ ความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดเนื้อหาการเรียนไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ และไม่มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การเลือกหัวข้อเรื่องที่จะสอน การพัฒนาหัวเรื่อง การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล หลังดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน การพัฒนาในวงรอบที่ 1 ปรากฏว่าครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเน้นการบูรณาการแบบสหวิทยาการได้ และมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 5 ขั้นตอนได้ค่อนข้างดีแต่ยังไม่มีความชัดเจนในการเขียนแผนการเรียนรู้และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ จึงดำเนินการพัฒนาครูในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในปรากฏว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้เป็นอย่างดี และมีความรู้ ความเข้าใจสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเน้นการบูรณาการแบบสหวิทยาการได้เป็นอย่างดี จากการพัฒนาครูโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและกลยุทธ์การนิเทศภายในสามารถพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี

สมพิศ ตลับนาค (2548 : 82) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ศูนย์บริการการศึกษาโรงเรียนอำเภอชวบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น แสดงให้เห็นว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าหรือผู้อบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การพบกลุ่มการเรียนรู้ต่อเนื่อง การสอนเสริม การทำโครงการ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตมากขึ้น และในวงรอบที่ 1 เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้ผล การพัฒนาในช่วงที่สองโดยการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการนิเทศติดตามผลการเรียนรู้เพื่อต้องการทราบผลการนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ปรากฏว่า ครูจัดทำแผนจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบทุกอย่างแต่การนำไปใช้ยังไม่ครบทุกขั้นตอน จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการแก้ปัญหาการนำแผนการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริงและการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม ผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจที่ได้รับการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนรู้ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน

ฉันทนา สกุลเกตุรุ่งเรืองดี (2549 : 84) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครู ศูนย์การเรียนชุมชนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดมุกดาหาร โดยกำหนดหัวข้อการพัฒนา 6 ขั้นตอน มีการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ด้วยวิธีการประชุมปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการก่อนการประชุมปฏิบัติการน้อย แต่หลังจากการประชุมปฏิบัติการแล้วพบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ได้ร่วมกันวางแผนโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง โดยวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญอย่างใกล้ชิดพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนได้ยิ่งขึ้นกว่าเดิมเป็นที่น่าพอใจ

ปานอุรา อาจสุข (2549 : 77) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชน เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านอาชีพ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอโนนไสม จังหวัดอุดรธานี พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนากลุ่มเป้าหมายยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 10 ขั้นตอนตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด หลังจากการดำเนินการพัฒนาตามกลยุทธ์ ในวงรอบที่ 1 โดยการศึกษาเอกสารการประชุมปฏิบัติการและการนิเทศภายในทำให้กลุ่มเป้าหมาย 6 คน มีความรู้ ความเข้าใจใน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สามารถจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นด้านอาชีพตามกรอบที่กำหนด ส่วนอีก 1 คนยังจัดทำหลักสูตรไม่ครบถ้วนตามกรอบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรยังขาด การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นจึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่อเนื่องในวงรอบที่ 2 ต่อไป โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศภายในผลการดำเนินการพบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 7 คน สามารถจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ได้ครบทุกขั้นตอนและนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้

ไพบุลย์ จันทร์พรหม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครู ศูนย์การเรียนชุมชนด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ก่อนที่จะดำเนินการพัฒนา ครูศูนย์การเรียนชุมชนขาดทักษะด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน ครูศูนย์การเรียนขาดความรู้และทักษะด้านหลักการและแนวคิด จิตวิทยาผู้ใหญ่ หลักสูตร เนื้อหาสาระของการศึกษานอกโรงเรียน สภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่เอื้ออำนวย ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องจึงได้ดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในในการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการพัฒนาในรอบที่ 1 พบว่า ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความกระตือรือร้น มีการปฏิสัมพันธ์กันในทีมงานและจากการนิเทศภายใน พบว่า ครูได้จัดเตรียมตนเอง แหล่งข้อมูลการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผลมีการร่วมกันวิเคราะห์ เนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรมนำเสนอต่อผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อรับคำแนะนำจากผู้นิเทศทั้ง 4 คน แต่อีก 2 คน การจัดกิจกรรมยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากขาดทักษะ ประสิทธิภาพ สื่อนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพและนวัตกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงได้ดำเนินกิจการพัฒนาในรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในเป็นการนิเทศการสอน การให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบการสอน พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการปรับปรุงวิธีการเตรียมการเรียนการสอนร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้ลดขั้นตอนไปมาก สำหรับการจัดกิจกรรม การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ได้มีการบูรณาการกันระหว่างรายวิชาที่เนื้อหาสาระเดียวกัน จัดทำแผนการเรียนได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น ครูศูนย์การเรียนรู้ได้มีการพัฒนาตนเองในการเขียนแผนการสอน ได้ดีสามารถเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน ได้สมบูรณ์ครอบคลุมทั้งจุดประสงค์ การวัดผลประเมินผลครบทุกรายวิชา

สุภาวดี ไพรเขียว (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอประทาย ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. ด้านพฤติกรรมในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอประทายของครู อาจารย์ และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมีจุดเน้น 5 ด้าน คือ การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่มด้านการจัดการเรียนรู้โดยกิจกรรมเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้านการจัดการเรียนรู้โดยการทำโครงการ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยการสอนเสริม และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า ครู อาจารย์ และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาประสิทธิภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนได้ดีขึ้น

2. ด้านพฤติกรรมผู้เรียน ผู้เรียนรู้จักการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด ร่วมทำ ร่วมจำ ร่วมแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนาปรับปรุง กลั่นกรองแยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือประสบการณ์ต่างๆ ที่หามาได้ และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง จัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้เพื่อช่วยในการเรียนรู้ให้เกิดความคงทน และสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้สะดวกขึ้น อีกทั้งยังมีผลทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครู อาจารย์ ผู้สอนได้ดีขึ้น

นางลักษณ์ สัจจาวัฒนา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ศูนย์การเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสอนงานและการมีเทศแบบมีส่วนร่วมแล้วทำให้บุคลากรประกอบด้วย ครูศูนย์การเรียนชุมชนตำบลพังเทียม ครูศูนย์การเรียนชุมชนตำบลสระพระ และครูศูนย์การเรียนชุมชนตำบลทรัพย์รัง มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือให้ผู้เรียนได้ โดยมีระบบขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียน การจัดกลุ่มทำงานของผู้เรียนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทสำคัญเท่ากันในการทำงาน บุคลากรสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปลุกฝังและสร้างความรู้สึกรักให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักพึ่งพากันทางบวกเกิดขึ้นในกลุ่มผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างผู้เรียน ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคลกับกลุ่ม ฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ดำเนินงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม และมีการติดตามผลการประเมินผลกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายได้ แต่ยังมีบุคลากรบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายและไม่สนใจในการร่วมกิจกรรมในการเรียน ผู้เรียนบางคนไม่เข้าเรียน จึงทำการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การมีเทศแบบมีส่วนร่วม ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าทั้ง 5 ด้าน บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา

นัญญา มณฑล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ พบว่า

1. สภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนชุมชนในภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการจัดการความรู้ในกลุ่มผู้เรียน ด้านการจัดการความรู้ในศูนย์การเรียนชุมชน และด้านการจัดการความรู้ในชุมชน
2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนชุมชน จำแนกตามจังหวัดในภาพรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า จังหวัดอุบลราชธานีมีสภาพการจัดการความรู้แตกต่างกับจังหวัดอื่น

นุรัต วรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการจัดการศึกษาพื้นฐานนอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการศึกษาพื้นฐานนอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่นในวงรอบที่ 1 ได้ดำเนินการโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ผลการดำเนินการทำให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546) เพิ่มมากขึ้น สามารถวิเคราะห์ เนื้อหาหลักสูตรเพื่อมาเขียนแผนการเรียนรู้และออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ สามารถทำแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้องตาม หัวข้อที่กำหนด สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตามแผนการเรียนรู้แต่ยังมีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนน้อยไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมหัวข้อที่กำหนด และการออกแบบ การเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน จึงมีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การประชุม เชิงปฏิบัติการใช้กิจกรรมการจัดทำเอกสารส่งให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเพิ่มเติมเป็นเวลา 1 วัน และจัดประชุมเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมทำให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความรู้ ความชำนาญใน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพของผู้เรียน และสามารถ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานนอกระบบได้อย่างเหมาะสม

ยวดี โล่ห์นง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอคำชะโนด จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการสอน แบบบูรณาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคำชะโนด จังหวัด นครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากร ทำให้บุคลากรสามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ การจัด กิจกรรมการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ ตามกรอบ 6 ขั้นตอนได้ แต่บุคลากรบางคน ยังไม่สามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการในด้านการวัดผล ประเมินผลได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรจึงทำการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการให้คำปรึกษาหารือแนะนำในการเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรม การสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการอย่างใกล้ชิด ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจใน การเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการดีมากจน สามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการสอนตามขั้นตอนมีกระบวนการเชื่อมโยงด้านคุณธรรม

จริยธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2544 และมีความมั่นใจในการนำแผนการสอนไปจัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการ แบบสหวิทยาการได้เป็นอย่างดี

หริศล ยืนชีวิต (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น พบว่า วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมปฏิบัติการ และการนิเทศแบบสอนแนะทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ จัดการกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ยังมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าบางคนยังไม่สามารถ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มที่ติดต่อ ส่วนด้านการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้นั้นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความเข้าใจและสามารถ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ แบบสอนแนะทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การวางแผนการจัดกิจกรรม การพบกลุ่ม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผลผู้เรียน และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มี ประสิทธิภาพได้

อรวรรณ ละอองดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการพบกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการพบกลุ่ม แบบมีส่วนร่วมโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้ กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม โดยจัดกิจกรรมการพบกลุ่มโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือมากขึ้น และยังสามารถเขียนแผนการสอนแบบมีส่วนร่วมได้ แต่ยังมีครูอีก 3 คน ยังขาดความมั่นใจใน การนำไปใช้ในขั้นตอนการสร้างความคิดรวบยอด และยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติการสอนได้จริง จึงได้มีการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การทำงานเป็นทีมด้วยการจัดกิจกรรม พบกลุ่มแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีโดยอาศัยหลักการการทำงานเป็นทีมเพื่อแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมขั้นสร้างความคิดรวบยอดและขั้นประยุกต์แนวทางการปฏิบัติการสอน ทำให้การจัด กิจกรรมพบกลุ่มแบบมีส่วนร่วมสามารถดำเนินการได้และสามารถพัฒนาครู บุคลากรผู้ร่วมศึกษา ทั้ง 19 คน ให้สามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สื่อและเทคโนโลยี และ จัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ขั้นตอนได้มากขึ้น ส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการนำแผนไปสู่ การปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

จากการวิเคราะห์งานวิจัยในประเทศที่กล่าวมา พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจอย่างมากเกี่ยวกับการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงานและแบบบูรณาการ สามารถจัดการเรียนรู้ได้และครูยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพบกลุ่มการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านการสอน ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการพบกลุ่มแบบมีส่วนร่วมและมีการนิเทศ ส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

วิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาการศึกษา นอกระบบและการศึกษาคามอชชาศัย มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

อาร์เธอร์ (Arthur. 1995 : 3691 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แผนการจัดโครงสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยยึดชุมชนเป็นหลัก : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรสาธารณะ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเกี่ยวกับแรงจูงใจของสาธารณะที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น แรงจูงใจที่มีส่วนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ส่วนที่สองเน้นการทำงานร่วมกับหลายฝ่ายและปรับปรุงโครงสร้างของโรงเรียน เช่น การให้บริการถึงอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงโรงเรียน บริหารแบบหุ้นส่วนการทำงานจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงจะเกิดความเข้มแข็งและสามารถปรับปรุงโครงสร้างได้ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ช่วยปรับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคมรวมถึงบรรยากาศในห้องเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้คนในชุมชนก็มีส่วนที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และสิ่งที่สำคัญจะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

คานู (Kanun. 1996 : 583 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศูนย์การชุมชนของชุมชนป่ามาลี : การเรียนรู้ทางชาติพันธุ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองนิวยอร์ก รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้คือ ช่วยปรับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจสังคมรวมถึงบรรยากาศในห้องเรียน ครูและนักเรียนที่มีความรัก ความอบอุ่น ผู้ปกครอง ผู้คนในชุมชนก็มีส่วนที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และสิ่งที่สำคัญจะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน

โรเช (Roche. 1996 : 4630 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาแบบแบ่งแยกสัดส่วนจัดตามที่ถูกกฎหมายกำหนด : กรณีศึกษาโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางช่วยเหลือผู้นำชุมชน วิเคราะห์การผสมผสานวัฒนธรรมและผลกระทบที่ผู้บริหาร นักศึกษา

นักวางแผนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นรวมทั้งวิธีจัด โครงสร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาและการศึกษาต่อไป

โจฮันเนค (Johaneck. 1996 : 4296-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยเป้าหมาย แห่งการศึกษาสาธารณะ : วิวัฒนาการของชุมชนที่ถูกวางไว้เป็นศูนย์กลางการศึกษาที่โรงเรียนมัธยมศึกษาเบนจามินแฟรงกลิน ในช่วง ค.ศ. 1934-1994 ในปี ค.ศ. 1934 ลีโอเนิร์ค โคเวลโล ผู้อพยพชาวอิตาลีได้ก่อตั้งโรงเรียนเบนจามินแฟรงกลินขึ้นในอิสต์ ฮาลีมโดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะประสานอิทธิพลทางการศึกษาที่เกิดจากสถาบันต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงจนกลายเป็นผู้นำที่บุกเบิกทางการศึกษาในเมืองที่น่าชุมชนมาเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและยืนยันว่า “การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (Education for Social Living) โดยอยู่บนพื้นฐานการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อจะเตรียมนักเรียนในด้านความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมในชุมชนพบว่า วิวัฒนาการของวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายในสาธารณะที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนที่มีต่อชุมชนซึ่งได้อธิบายถึงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ของอิสต์ ฮาลีม ในช่วงทศวรรษ 1930 รวมทั้งชีวิตและผลงานของลีโอเนิร์ค โคเวลโล และยังคงกล่าวถึงความท้าทายของการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยโดยตลอดจนการวิจัยท้องถิ่น การศึกษาผู้ใหญ่ การอบรมครู หลักสูตรการเรียนการสอน การชุมชน สาธารณะในอิสต์ ฮาลีม ที่ชุมชนถูกวางไว้เป็นศูนย์กลางการศึกษา

บริตติงแฮม (Brittingham. 1998 : 1406-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนที่ประสบผลสำเร็จดังนี้ ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและเป็นความคาดหวังที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างมีคุณภาพและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไรและผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องตระหนักคือการเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าในด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสถานะของเด็กเยาวชนและครอบครัวให้ดีขึ้นถือเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว ชุมชนที่เข้มแข็ง

ดีลานีย์ (Delaney. 2000 : 2349-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความร่วมมือของผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่นภายใต้ระบบของโรงเรียนแห่งรัฐ/สาธารณะ โดยเน้นการศึกษาทัศนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีบทบาทในฐานะเป็นตัวแทนที่อยู่ในคณะกรรมการ โรงเรียนที่เป็นไปตามระบบประชาธิปไตยตลอดจนความพึงพอใจ/ไม่พอใจต่อช่องทางสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า

1. ความแตกต่างของการมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับบทบาทในการตัดสินใจของผู้ปกครองกับนักการศึกษา มีผลทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างกลุ่มทั้ง 2 ได้
2. ช่องทางการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่เหมาะสมจะต้องเกี่ยวข้องกับเด็กหรือสถานการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดการโต้แย้งระหว่างกันได้
3. การเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางอย่างเปิดเผยและต่อเนื่องจะเพิ่มให้ผู้ปกครองมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมมากขึ้น
4. การที่ไม่ส่งเสริมให้มีการร่วมมืออย่างใกล้ชิดและเปิดเผยจะนำไปสู่การโต้แย้งและประท้วงเกิดขึ้นได้

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศดังกล่าว พบว่า การเรียนช่วยปรับสภาพแวดล้อมและการได้รับความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน ส่งผลให้ครูและนักเรียนมีความรักความอบอุ่น รวมทั้งผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดทั้งมีการสื่อสารแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 54 คน คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 486 คน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,956 คน รวมทั้งสิ้น 3,496 คน (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์, 2554 : 5)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 6 คน คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 45 คน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 291 คน รวมทั้งสิ้น 345 คน ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มาจากการสุ่มจากจำนวนประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของเกรงซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 – 149) แล้วทำการสุ่มแต่ละระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล และด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง สภาพการจัดกิจกรรมมากที่สุด 4 หมายถึง สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาก 3 หมายถึง สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปานกลาง 2 หมายถึง สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ น้อย และ 1 หมายถึง สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล และด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด 4 หมายถึง ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาก 3 หมายถึง ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปานกลาง 2 หมายถึง ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ น้อย และ 1 หมายถึง ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความและรายงานการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับทฤษฎี นิยาม แนวคิด หลักการที่เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ
2. กำหนดจุดหมายในการสร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ
3. นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม
4. นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมและตรงตามเนื้อหาของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย

4.1 นายสุริยัน เรืองมนตรี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

4.2 นางสุนันท์ สิทธิสาธ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

4.3 นางสาวโรจน์ อภิสทธิเกษม ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข เสนอคณะกรรมการที่ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยดำเนินการ ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2541 : 226 – 227)

6.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยทดสอบด้วย t - test แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่า ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.852 – 6.178 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้

6.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9670 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์

2. ทำหนังสือแนะนำตัวและแจกแบบสอบถามจากผู้อำนวยการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ พร้อมแบบแบบสอบถามไปถึงนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การเรียนชุมชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงานด้วยตนเองพร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถาม จำนวน 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามมาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วพิจารณาคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มา
ดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละ
เสนอข้อมูลเป็นตาราง

2. สภาพ/ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) จัดอันดับและเสนอข้อมูลประกอบความเรียงโดยใช้เกณฑ์ใน
การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีสภาพ/ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด
3.51 – 4.50	มีสภาพ/ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาก
2.51 – 3.50	มีสภาพ/ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปานกลาง
1.51 – 2.50	มีสภาพ/ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้น้อย
1.00 – 1.50	มีสภาพ/ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์.
2542 : 261)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน

n แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทน จำนวนข้อมูล

n แทน จำนวนประชากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ
ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ
ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ
ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ สถานภาพตำแหน่ง และระดับการศึกษา

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	148	42.90
หญิง	197	57.10
2. สถานภาพตำแหน่ง		
ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	6	1.47
คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	48	13.91
นักศึกษา	291	84.35
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	337	97.68
ปริญญาตรี	5	1.45
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.87

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 197 คน รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 148 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา จำนวน 291 คน รองลงมาคือ คณะกรรมการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 48 คน และครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 6 คน และระดับ การศึกษาส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 337 คน รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 5 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยภาพรวมและเป็นรายด้านแบ่งเป็น 4 ด้าน โดยแยกเป็น
รายชื่อ ดังแสดงในตาราง 4-5 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม	4.01	.93	มาก	2
ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.90	.90	มาก	3
ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล	3.85	.94	มาก	4
ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน	4.11	.92	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.97	.89	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและ
นักศึกษา มีสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอ
เมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.11$) อันดับ 2 คือ
ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ($\bar{X} = 4.01$) อันดับ 3 คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.90$) และ
อันดับ 4 คือ ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล ($\bar{X} = 3.85$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษา
นอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม
รายด้านและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม	4.01	.93	มาก	2
1. มีการนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง..	4.17	1.04	มาก	3
2. ครูผู้สอนกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	4.00	.87	มาก	6
3. มีการสรุปลงค์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน และครู.....	4.14	1.10	มาก	4
4. ครูและผู้เรียน ได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน.....	4.22	.98	มาก	2
5. มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน.....	3.75	1.24	มาก	9
6. มีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมความสนใจ ของผู้เรียนนอกเวลาแบบพบกลุ่ม.....	3.63	1.32	มาก	10
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม.....	4.06	1.22	มาก	5
8. มีการเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	3.85	1.29	มาก	8
9. มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ.....	4.00	1.23	มาก	6
10. ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง.....	4.30	.93	มาก	1
ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.90	.90	มาก	3
11. ผู้เรียนมีความสนใจ.....	4.02	1.13	มาก	1
12. ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน.....	3.79	1.23	มาก	8
13. ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	3.90	1.11	มาก	6
14. ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้รายบุคคล ให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน.....	3.93	.91	มาก	5
15. มีการกำหนดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	3.98	.90	มาก	3
16. มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างครูกับผู้เรียน.....	3.81	1.18	มาก	7
17. มีการพบครูที่ปรึกษาเพื่อแนะนำในการเรียน.....	3.78	1.22	มาก	10

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
18. มีการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้เรียน.....	3.99	1.11	มาก	2
19. มีการแนะนำผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้.....	3.97	.76	มาก	4
20. มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติได้จริง.....	3.79	1.01	มาก	8
ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล	3.85	.94	มาก	4
21. มีเครื่องมือที่สามารถสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์....	3.81	1.22	มาก	5
22. มีการตกลงเวลาสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน.....	4.21	.97	มาก	1
23. มีการจัดเตรียมสื่อทางไกล.....	3.75	1.20	มาก	8
24. มีการศึกษาแนวทางการเรียนรู้แบบทางไกลจากสื่อต่าง ๆ.....	3.69	1.09	มาก	9
25. มีการเรียนรู้จากสื่อทางไกลตามที่สถานศึกษากำหนด.....	3.94	1.02	มาก	3
26. มีการประเมินความรู้ก่อนเรียนด้วยตนเอง.....	3.75	1.15	มาก	6
27. มีการส่งงานจากที่ศึกษาตามที่กำหนด.....	3.58	1.12	มาก	10
28. มีการสื่อสารกับครูตามเวลาที่กำหนด.....	3.91	1.20	มาก	4
29. มีซักถาม นัดหมายและขอคำปรึกษาจากครู.....	3.77	1.13	มาก	7
30. มีการประเมินความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง.....	4.10	.91	มาก	2
ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน	4.11	.92	มาก	1
31. มีการกำหนดสถานที่เรียน ตารางเรียนที่เหมาะสม.....	4.12	.90	มาก	3
32. มีการประชาสัมพันธ์ สถานที่ วัน เวลาครูผู้สอนให้ผู้เรียนทราบ.....	4.03	1.12	มาก	10

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
33. มีการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....	4.04	1.05	มาก	9
34. มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและร่วมแสดงความคิดเห็น.....	4.08	1.21	มาก	7
35. มีการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ.....	4.10	1.11	มาก	5
36. มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มตามความเหมาะสม..	4.11	1.15	มาก	4
37. มีเวลาเข้าเรียนตามตารางเรียนที่กำหนด.....	4.10	.92	มาก	5
38. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกัน.....	4.33	1.15	มาก	1
39. มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง.....	4.14	.90	มาก	2
40. มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน.....	4.06	1.04	มาก	8
รวมเฉลี่ย	3.97	.89	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เป็นอันดับ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 10 ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.30$) อันดับ 2 คือข้อ 4 ครูและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.22$) และอันดับ 3 คือข้อ 1 มีการนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.17$)

2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เป็นอันดับ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 11 ผู้เรียนมีความสนใจ ($\bar{X} = 4.02$) อันดับ 2 คือข้อ 18 มีการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 3.99$) และอันดับ 3 คือข้อ 15 มีการกำหนดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.98$)

3. ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เป็นอันดับ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 22 มีการตกลงเวลาสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.21$) อันดับ 2 คือข้อ 30 มีการประเมินความรู้หลังเรียน

ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.10$) และอันดับ 3 คือข้อ 25 มีการเรียนรู้จากสื่อทางไกลตามที่สถานศึกษา กำหนด ($\bar{X} = 3.94$)

4. ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เป็นอันดับ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 38 ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนด้วยกัน ($\bar{X} = 4.33$) อันดับ 2 คือข้อ 39 มีการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.14$) และอันดับ 3 คือข้อ 31 มีการกำหนดสถานที่เรียน ตารางเรียนที่ เหมาะสม ($\bar{X} = 4.12$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม และรายด้าน

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม	1.46	.17	น้อยที่สุด	1
ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1.40	.20	น้อยที่สุด	3
ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล	1.38	.20	น้อยที่สุด	4
ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน	1.43	.22	น้อยที่สุด	2
รวมเฉลี่ย	1.42	.12	น้อยที่สุด	

จากตาราง 6 พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการเรียนรู้ แบบพบกลุ่ม ($\bar{X} = 1.46$) อันดับ 2 คือ ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ($\bar{X} = 1.43$) อันดับ 3 คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 1.40$) และอันดับ 4 คือ ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล ($\bar{X} = 1.38$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม	1.46	.17	น้อยที่สุด	1
1. มีการนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง..	1.45	.50	น้อยที่สุด	6
2. ครูผู้สอนกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	1.40	.53	น้อยที่สุด	10
3. มีการสรุปองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน และครู.....	1.48	.51	น้อยที่สุด	3
4. ครูและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน.....	1.44	.53	น้อยที่สุด	6
5. มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน.....	1.50	.59	น้อย	1
6. มีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมตามความสนใจ ของผู้เรียนนอกเวลาแบบพบกลุ่ม.....	1.44	.55	น้อยที่สุด	6
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม.....	1.44	.51	น้อยที่สุด	6
8. มีการเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	1.46	.51	น้อยที่สุด	5
9. มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ....	1.49	.52	น้อยที่สุด	2
10. ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง.....	1.47	.51	น้อยที่สุด	4
ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1.40	.20	น้อยที่สุด	3
11. ผู้เรียนมีความสมัครใจ.....	1.36	.55	น้อยที่สุด	9
12. ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน.....	1.47	.59	น้อยที่สุด	1
13. ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	1.43	.52	น้อยที่สุด	3
14. ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้รายบุคคล ให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน.....	1.41	.51	น้อยที่สุด	4
15. มีการกำหนดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	1.45	.52	น้อยที่สุด	2
16. มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างครูกับผู้เรียน.....	1.38	.50	น้อยที่สุด	6
17. มีการพบครูที่ปรึกษาเพื่อแนะนำในการเรียน.....	1.38	.52	น้อยที่สุด	6

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
18. มีการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือผู้เรียน.....	1.40	.51	น้อยที่สุด	5
19. มีการแนะนำผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้.....	1.36	.49	น้อยที่สุด	9
20. มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติได้จริง.....	1.38	.53	น้อยที่สุด	6
ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล	1.38	.20	น้อยที่สุด	4
21. มีเครื่องมือที่สามารถสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์....	1.41	.55	น้อยที่สุด	2
22. มีการตกลงเวลาสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน.....	1.39	.49	น้อยที่สุด	4
23. มีการจัดเตรียมสื่อทางไกล.....	1.41	.50	น้อยที่สุด	2
24. มีการศึกษาแนวทางการเรียนรู้แบบทางไกลจากสื่อต่าง ๆ.....	1.35	.51	น้อยที่สุด	8
25. มีการเรียนรู้จากสื่อทางไกลตามที่สถานศึกษากำหนด.....	1.36	.52	น้อยที่สุด	7
26. มีการประเมินความรู้ก่อนเรียนด้วยตนเอง.....	1.34	.48	น้อยที่สุด	9
27. มีการส่งงานจากศึกษาตามที่กำหนด.....	1.39	.52	น้อยที่สุด	4
28. มีการสื่อสารกับครูตามเวลาที่กำหนด.....	1.34	.50	น้อยที่สุด	9
29. มีซักถาม นัดหมายและขอคำปรึกษาจากครู.....	1.37	.53	น้อยที่สุด	6
30. มีการประเมินความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง.....	1.42	.56	น้อยที่สุด	1
ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน	1.43	.22	น้อยที่สุด	2
31. มีการกำหนดสถานที่เรียน ตารางเรียนที่เหมาะสม.....	1.37	.52	น้อยที่สุด	10
32. มีการประชาสัมพันธ์ สถานที่ วัน เวลา ครูผู้สอนให้ผู้เรียนทราบ.....	1.41	.50	น้อยที่สุด	8

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา			อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
33. มีการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....	1.39	.50	น้อยที่สุด	9
34. มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและร่วมแสดงความคิดเห็น.....	1.46	.56	น้อยที่สุด	3
35. มีการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ.....	1.44	.54	น้อยที่สุด	5
36. มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มตามความเหมาะสม..	1.46	.57	น้อยที่สุด	3
37. มีเวลาเข้าเรียนตามตารางเรียนที่กำหนด.....	1.43	.60	น้อยที่สุด	7
38. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกัน.....	1.44	.56	น้อยที่สุด	5
39. มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง.....	1.47	.57	น้อยที่สุด	2
40. มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน.....	1.49	.57	น้อยที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	1.42	.12	น้อยที่สุด	

จากตาราง 7 พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม โดยภาพรวมมีปัญหาลู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.47$) เป็นอันดับ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 5 มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ($\bar{X} = 1.50$) อันดับ 2 คือข้อ 9 มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 1.49$) และอันดับ 3 คือข้อ 3 มีการสรุปองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู ($\bar{X} = 1.48$)
2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมมีปัญหาลู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.40$) เป็นอันดับ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 12 ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ($\bar{X} = 1.48$) อันดับ 2 คือข้อ 15 มีการกำหนดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 1.45$) และอันดับ 3 คือข้อ 13 ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 1.43$)
3. ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล โดยภาพรวมมีปัญหาลู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.38$) เป็นอันดับ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 30 มีการประเมิน

ความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง ($\bar{X} = 1.42$) อันดับ 2 คือ ข้อ 21 มีเครื่องมือที่สามารถสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และข้อ 23 มีการจัดเตรียมสื่อทางไกล ($\bar{X} = 1.41$) และอันดับ 4 คือข้อ 27 มีการส่งงานจากที่ศึกษาตามที่กำหนด ($\bar{X} = 1.39$)

4. ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.43$) เป็นอันดับ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือข้อ 40 มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 1.49$) อันดับ 2 คือข้อ 39 มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 1.47$) และอันดับ 3 คือ ข้อ 34 มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อ 36 มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 1.46$)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 8 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวน $N = 102$	ร้อยละ
1. ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม		
1.1 ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้แบบโครงการ	64	62.75
1.2 ควรจัดให้มีการวัดผลโดยการทดสอบที่หลากหลายวิธี	28	27.45
1.3 ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการฝึกปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ	10	9.80
2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตัวเอง		
2.1 ควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้	61	59.80
2.2 ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	32	31.37
2.3 ควรมีการชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	9	8.82

ตาราง 8 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวน $N = 102$	ร้อยละ
3. ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล		
3.1 ควรมีการจัดหาเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างครูกับ นักศึกษาให้มีความพร้อม	53	51.96
3.2 ควรมีการจัดเตรียมสื่อทางไกลให้มีความพร้อม ที่จะดำเนินการ	34	33.33
3.3 ควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษาให้มีการส่งงาน ให้ทันตามกำหนด	19	18.63
4. ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน		
4.1 ควรจัดให้มีการติดตามนักศึกษาที่มีปัญหา ทางด้านการเรียนและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง	51	50.00
4.2 การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง	33	32.35
4.3 ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในระบบกลุ่ม เพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	18	17.65

จากตาราง 8 พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ
ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้แบบ โครงการงาน (ร้อยละ 62.75) ควรจัดให้มีการวัดผลโดยการทดสอบที่หลากหลายวิธี (ร้อยละ 27.45) และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการฝึกปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 9.80)
2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ (ร้อยละ 59.80) ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง (ร้อยละ 31.37) และควรมีการชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 8.82)
3. ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล ควรมีการจัดหาเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างครูกับนักศึกษาให้มีความพร้อม (ร้อยละ 51.96) ควรมีการจัดเตรียมสื่อทางไกลให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการ (ร้อยละ 33.33) และควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษาให้มีการส่งงานให้ทันตามกำหนด

(ร้อยละ 18.63)

4. ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ควรจัดให้มีการติดตามนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านการเรียน และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง (ร้อยละ 50.00) การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง (ร้อยละ 32.35) และควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในระบบกลุ่มเพื่อจะได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ร้อยละ 17.65)

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 54 คน คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 486 คน และและนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,956 คน รวมทั้งสิ้น 3,496 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 6 คน คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน 45 คน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 291 คน

ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จะใช้การสุ่มจากจำนวนประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 – 149) รวมทั้งสิ้น 345 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยปรึกษา คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยหลังจากนำไปทดลองใช้กับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.852 – 6.178 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9670 ซึ่งมีค่าสูงและผ่านเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถาม ไปจำนวน 345 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ ใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัว วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำมาจัดอันดับความสำคัญ

4.3 วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละแล้วนำมาจัดอันดับความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

1.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ผู้เรียนมีความสนใจ

1.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการตกลงเวลาสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน

1.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกัน

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

2.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน

2.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการประเมินความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง

2.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน

3. วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้แบบโครงการ ควรจัดให้มีการวัดผลโดยการทดสอบที่หลากหลายวิธี และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการฝึกปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง และควรมีการชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล ควรมีการจัดหาเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างครูกับนักศึกษาให้มีความพร้อม ควรมีการจัดเตรียมสื่อทางไกลให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการ และควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษาให้มีการส่งงานให้ทันตามกำหนด

3.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ควรจัดให้มีการติดตามนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านการเรียนและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง และควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในระบบกลุ่มเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็น รายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ทั้งนี้เนื่องมาจากครูประจำ ศูนย์การเรียนชุมชนและนักศึกษาได้จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามแบบที่ ทางศูนย์การเรียนชุมชนร่วมกับนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตรงกับความ ต้องการของนักศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้แบบพบกลุ่มซึ่งถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติจริง เป็นการพัฒนาตนเอง และศูนย์การเรียนชุมชนได้จัดให้มีการฝึกปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ คลีปนาค (2548 : 82) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การพบกลุ่มการเรียนรู้ต่อเนื่องทำให้เกิด ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น และงานวิจัยของ สุภาวดี ไพรเขียว (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้การเรียนรู้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ผู้เรียนมีความสนใจ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูประจำศูนย์การเรียน ชุมชนและนักศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษามีความสนใจหรือ ความสนใจที่จะเรียนรู้ตามความเหมาะสม และนักศึกษาส่วนใหญ่ก็จะมีภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบ ในชีวิตประจำวันซึ่งมีหลากหลายอาชีพ ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงมีความสอดคล้องกับ นักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนในศูนย์การเรียนชุมชน จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ สัจจาวัดนา (2552 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือศูนย์เรียนนอกระบบและการศึกษา

ตามอรรถาธิบาย อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้และมีการจัดกลุ่มทำงานของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และงานวิจัยของ นัญญา มณฑล (2552 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพการจัดการความรู้ในกลุ่มผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการตกลงเวลาสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและนักศึกษาได้จัดการเรียนรู้แบบทางไกลซึ่งถือว่ามีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีเวลาในการเรียนรู้จำกัดอันเนื่องมาจากมีภารกิจที่จะต้องดำเนินการและรับผิดชอบ การตกลงเวลาในการสื่อสารจึงมีความจำเป็นเพื่อเป็นการบริการแก่นักศึกษาให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างจึงให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ จันทร์พรหม (2550 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีการปรับปรุงวิธีการเตรียมการสอนร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้ลดขั้นตอนไปมาก

1.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและนักศึกษาได้กำหนดบางรายวิชาที่มีเวลาเรียนและสถานที่ชัดเจนขึ้นอยู่กับความพร้อมของนักศึกษาที่สามารถตกลงกันได้ว่าจะมาเรียนร่วมกัน ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนที่ครูและนักศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างใกล้ชิดทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะว่ามีโอกาสนักศึกษามีโอกาสซักถามข้อสงสัยที่เกิดจากการเรียน จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ จันทร์พรหม (2550 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ครูและนักศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้ลดขั้นตอนการสอน สามารถเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนได้สมบูรณ์ ครอบคลุมทั้งจุดประสงค์ และงานวิจัยของ สุภาวดี ไพรเขียว (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านพฤติกรรมผู้เรียน ผู้เรียนรู้จักการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด ร่วมทำ ร่วมจำ ร่วมแก้ปัญหาและร่วมพัฒนาปรับปรุง

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของ ศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อจำแนก เป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม โดยภาพรวมมีปัญหาคืออยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูประจำ ศูนย์การเรียนชุมชนและนักศึกษามีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติโดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้แบบโครงการจึงเป็นกระบวนการจัดการศึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ รวมทั้งการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมก็ต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ สามารถประยุกต์ความรู้ แก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในขณะที่เรียนรู้ได้ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการถึงแม้จะมีการจัดการเรียนรู้ให้กับ นักศึกษาก็ยังมีปัญหาอยู่บ้าง จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยวดี โล่ห์นง (2552 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ อำเภอคำชะอี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการ สอนพัฒนาได้ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

2.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมมีปัญหาคืออยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ ข้อ ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูประจำ ศูนย์การเรียนชุมชนและนักศึกษา มีการจัดการเรียนที่สนองความสนใจของผู้เรียนซึ่งส่วนใหญ่ มีการฝึกที่จะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนตามความพร้อมของผู้เรียนจึงเป็น การเรียนรู้วิถีหนึ่งที่ศูนย์การเรียนชุมชนจัดให้นักศึกษาอยู่แล้ว จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ไพโรจน์ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านพฤติกรรมผู้เรียนรู้จักถนัดตนเองแยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริงและสร้างความหมายให้แก่ตนเอง

2.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล โดยภาพรวมมีปัญหาคืออยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการประเมินความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนและนักศึกษาที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออาจเป็น โทรทัศน์ หรือสื่อทางอินเทอร์เน็ต มีการตกลงร่วมกันกำหนดเวลาเรียนรู้ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ให้

สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เน้นระบบกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนการจัดเตรียมสื่อทางไกลจึงเป็นวิธีเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมอีกวิธีหนึ่ง จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฏฐา มณฑล (2552 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องสภาพการจัดความรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูสามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพผู้เรียน

2.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 คือ มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและนักศึกษามีการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเวลาเรียนและสถานที่เรียนที่ชัดเจน มีการติดตามให้ความช่วยเหลือนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้แบบชั้นเรียนซึ่งถือว่าเป็นวิธีเรียนที่ครูและนักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่อาจจะมีข้อจำกัดสำหรับนักศึกษาบางคนที่มีอาชีพที่จะต้องปฏิบัติเป็นประจำไม่สามารถเข้าร่วมเรียนรู้ตามเวลาและสถานที่ตามที่กำหนดให้ได้ กลุ่มตัวอย่างจึงให้ความสำคัญกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้แบบโครงการ ควรจัดให้มีการวัดผลโดยการทดสอบที่หลากหลายวิธี และควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการฝึกปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง และควรมีการชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3 ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล ควรมีการจัดหาเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างครูกับนักศึกษาให้มีความพร้อม ควรมีการจัดเตรียมสื่อทางไกลให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการ และควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษาให้มีการส่งงานให้ทันตามกำหนด

3.4 ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน ควรจัดให้มีการติดตามนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านการเรียนและให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง และควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในระบบกลุ่มเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การศึกษาเรื่องสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม พบว่า มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ดังนั้นครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนจึงควรศึกษาการสอนแบบโครงการให้เข้าใจอย่างถูกต้องและแม่นยำ โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา รวมทั้งการเข้ารับการอบรม เป็นต้น
2. ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ดังนั้นครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษา โดยการศึกษาความต้องการหรือความสนใจของนักศึกษาเพื่อนำมาจัดการศึกษาได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
3. ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล พบว่า มีการประเมินความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง ดังนั้นครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนควรมีการแนะนำให้นักศึกษามีการประเมินตนเองโดยจัดให้มีการประชุมชี้แจงกระบวนการประเมิน
4. ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน พบว่า มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน ดังนั้นครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนให้ชัดเจนว่าแต่ละคนมีปัญหาในการเรียนรู้อย่างไร โดยการศึกษาความต้องการของนักศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการติดตามและช่วยเหลือได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการวิจัยหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- (2553). **แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน.
- ฉันทนา สกุลเกตุรุ่งเรืองดี. (2549). **การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงลักษณ์ สัจจาวัฒนา. (2552). **การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ศูนย์การเรียนรู้นอกระบบและการศึกษาคตามอัยาศัยอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นัญญา มณฑล. (2552). **สภาพการจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาดลอคชีวิตและการพัฒนามนุษย์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุรัต วรรณ. (2552). **การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการศึกษาพื้นฐานนอกระบบสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาคตามอัยาศัยจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2540). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- ปานมณี (นามแฝง). (2551). **คอลัมน์โลกศศิไสกยสุขสันต์ : หนึ่งชุมชนหนึ่งศูนย์การเรียนรู้
 ฤญแจสำคัญสร้างชุมชนเข้มแข็ง.** ค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2551,
 จาก <http://www.naewna.com/news.asp?ID=7918>.
- ปานอุรา อาจสุข. (2549). **การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 ด้านอาชีพศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอท่าเสา จังหวัดอุตรธานี.**
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เผ่าเพชร สาลี. (2548). **การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ
 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอดุสิตบุรีพิจิตร
 จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญพรรณ จิตตะเสนีย์. (2552). **หนึ่งชุมชน หนึ่งศูนย์การเรียนรู้ ฤญแจสังคมเข้มแข็ง.**
 ค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2552, จาก <http://www.thailhealth.or.th/node/8325>.
- ไพบุลย์ จันทร์ทรม. (2550). **การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดกระบวนการเรียน
 การสอนแก่นักเรียนเป็นสำคัญ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอกุฉินารายณ์
 จังหวัดกาฬสินธุ์.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภารกิจหลักของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.** ค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2554
www.korsomor1.com.
- ภูมิสิทธิ์ โพธิ์แสง. (2548). **การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 แบบบูรณาการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด.**
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุวดี โล่ห์แดง. (2552). **การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านขุนทด
 จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิเลขา ลีสวรรณ. (2551). **ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน : ชุมชนเข้มแข็งผู้ตั้งคณแห่งการเรียนรู้.**
 กรุงเทพฯ : สุวีดาเอ็นเตอร์ไพรส์.

- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์. (2554). รายงานผล
การปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554. บุรีรัมย์ : ศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์.
- สมพิศ ดลบันดาล. (2548). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ศูนย์บริการการศึกษาโรงเรียน
อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนำขุ่น. (2551). ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. (ออนไลน์).
ค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2551, จาก <http://cddwed.cdd.go.th/namkhun/learn.htm>.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2552, พฤษภาคม).
“ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พ.ศ. 2552.”
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).
แนวทางการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : พิมพ์เล็ก เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547).
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.
กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สุภาวดี ไพรเขียว. (2551). การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอประทาย ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หริศต อินชิวิต. (2552). การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองสูงห้อง
จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อรวรรณ ละอองดี. (2552). การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการพบกลุ่มแบบมีส่วนร่วม
ศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Arthur, G. L. (1995, January). "Restructuring a Traditional Junior High School Study of Public
Agency Partnerships." *Dissertation Abstracts International*. 55 (12) : 3691 – A.

Brittingham, K. V. (1998, November). "The Characterization of Successful School, Family,
and Community Partnerships." *Dissertation Abstracts International*. 59(5) :
1406-A.

Delaney, R. K. (2000, January). "Parent Participation in District-level Curriculum Decision-
making : A Year in the Life of a School District," *Dissertation Abstracts
International*. 60(7) : 2349-A.

Johanek, M. (1996, May). "The Public Purposes of Public Education : The Evolution of
Community-centered Schooling at Benjamin Franklin High School 1934 – 1944." *Dissertation Abstracts International*. 56(11) : 4296-A.

Kanu, I. A. (1996, August). "Aunt Mille Learning Center : An Ethnographic Study of an
Urban Elementary School in Newark, New Jersey (Urban Education)." *Dissertation
Abstracts International*. 57(2) : 583 – A.

Randall, B. D. (1984). *Organizational Behavior People and Processes in Management*.
Illinois : Irwin Homewood.

Roche, P. A. (1996, June). "Segmented Educational as Affirmative Action : A Case of
A Pipeline Approach to Access through Neighborhood Learning Center." *Dissertation Abstracts International*. 56(12) : 4630 – A.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Rajabhat Ramphat University

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/ ๖๕๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสายโรจน์ อภิสิริเกษม

ด้วย นางสาวรัชยาพร อภิวัดน์กรนันท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาระบบ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวีญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุนันท์ สิทธิสาท

ด้วย นางสาวรียาพร อภิวัดน์กรนันท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษารอบระบบ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้ววางท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๔๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุรียัน เรืองมนตรี

ด้วย นางสาวรศยาพร อภิวัดนกรนนท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษารอบระบบ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๓๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพลับพลาชัย

ด้วย นางสาววรัทยาพร อภิวัดน์กรนนท์ นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาววรัทยาพร อภิวัดน์กรนนท์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๓๙๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติแยกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบุรีรัมย์

ด้วย นางสาววิมลยาพร อภิวัฒน์กรนนท์ ระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวีญ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการ ศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขออนุมัติแยกแบบสอบถามให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รหัสแบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 ด้าน รวม 40 ข้อ
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 ด้าน รวม 40 ข้อ
ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานและสถานภาพของท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. ขอความกรุณาได้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และขอขอบพระคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

วรศยาพร อภิวัดน์กรนนท์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- () ชาย
- () หญิง

2. สถานภาพตำแหน่ง

- () ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
- () คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
- () นักศึกษา

3. ระดับการศึกษา

- () มัธยมศึกษา
- () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่าสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ของท่านอยู่ใน ระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกแต่ละข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม					
1.	มีการนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง.....
2.	ครูผู้สอนกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....
3.	มีการสรุปลองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู....
4.	ครูและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน.....
5.	มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน.....
6.	มีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมตามความสนใจ ของผู้เรียนนอกเวลาแบบพบกลุ่ม.....
7.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ซักถาม.....
8.	มีการเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....
9.	มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ.....
10.	ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง.....

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
11.	ผู้เรียนมีความสนใจ.....
12.	ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน.....
13.	ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....
14.	ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้รายบุคคลให้สอดคล้อง กับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน.....
15.	มีการกำหนดต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....
16.	มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างครูกับผู้เรียน.....
17.	มีการพบครูที่ปรึกษาเพื่อแนะนำในการเรียน.....
18.	มีการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียน.....
19.	มีการแนะนำผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้.....
20.	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่สามารถ ปฏิบัติได้จริง.....
	ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล					
21.	มีเครื่องมือที่สามารถสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์.....
22.	มีการตกลงเวลาสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน.....
23.	มีการจัดเตรียมสื่อทางไกล.....
24.	มีการศึกษาแนวทางการเรียนรู้แบบทางไกลจากสื่อ ต่าง ๆ.....
25.	มีการเรียนรู้จากสื่อทางไกลตามที่สถานศึกษากำหนด
26.	มีการประเมินความรู้ก่อนเรียนด้วยตนเอง.....
27.	มีการส่งงานจากศึกษาตามที่กำหนด.....
28.	มีการสื่อสารกับครูตามเวลาที่กำหนด.....
29.	มีซักถาม นัดหมายและขอคำปรึกษาจากครู.....
30.	มีการประเมินความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง.....

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้แบบชั้นเรียน					
31.	มีการกำหนดสถานที่เรียน ตารางเรียนที่เหมาะสม.....
32.	มีการประชาสัมพันธ์ สถานที่ วัน เวลา ครูผู้สอน ให้ผู้เรียนทราบ.....
33.	มีการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....
34.	มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามและร่วมแสดง ความคิดเห็น.....
35.	มีการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ.....
36.	มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มตามความเหมาะสม.....
37.	มีเวลาเข้าเรียนตามตารางเรียนที่กำหนด.....
38.	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียน ด้วยกัน.....
39.	มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง.....
40.	มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน.....

ตอนที่ 3

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่าปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ของท่านอยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกแต่ละข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหามาก
3	หมายถึง	มีปัญหปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม					
1.	มีการนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง.....
2.	ครูผู้สอนกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....
3.	มีการสรุปองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู.....
4.	ครูและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน.....
5.	มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน.....
6.	มีการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมตามความสนใจ ของผู้เรียนนอกเวลาแบบพบกลุ่ม.....
7.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม.....
8.	มีการเสนอแนะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....
9.	มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ.....
10.	ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง.....

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
11.	ผู้เรียนมีความสนใจ.....
12.	ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน.....
13.	ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....
14.	ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้รายบุคคลให้สอดคล้อง กับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน.....
15.	มีการกำหนดต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....
16.	มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างครูกับผู้เรียน.....
17.	มีการพบครูที่ปรึกษาเพื่อแนะนำในการเรียน.....
18.	มีการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียน.....
19.	มีการแนะนำผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้.....
20.	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่สามารถ ปฏิบัติได้จริง.....
	ด้านการเรียนรู้แบบทางไกล					
21.	มีเครื่องมือที่สามารถสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์.....
22.	มีการตกลงเวลาสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน.....
23.	มีการจัดเตรียมสื่อทางไกล.....
24.	มีการศึกษาแนวทางการเรียนรู้แบบทางไกลจากสื่อ ต่าง ๆ.....
25.	มีการเรียนรู้จากสื่อทางไกลตามที่สถานศึกษากำหนด
26.	มีการประเมินความรู้ก่อนเรียนด้วยตนเอง.....
27.	มีการส่งงานจากศึกษาตามที่กำหนด.....
28.	มีการสื่อสารกับครูตามเวลาที่กำหนด.....
29.	มีซักถาม นัดหมายและขอคำปรึกษาจากครู.....
30.	มีการประเมินความรู้หลังเรียนด้วยตนเอง.....

ข้อที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้แบบขั้นเรียน					
31.	มีการกำหนดสถานที่เรียน ตารางเรียนที่เหมาะสม.....
32.	มีการประชาสัมพันธ์ สถานที่ วัน เวลา ครูผู้สอน ให้ผู้เรียนทราบ.....
33.	มีการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....
34.	มีการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนซักถามและร่วมแสดง ความคิดเห็น.....
35.	มีการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ.....
36.	มีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มตามความเหมาะสม.....
37.	มีเวลาเข้าเรียนตามตารางเรียนที่กำหนด.....
38.	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียน ด้วยกัน.....
39.	มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง.....
40.	มีการติดตามและช่วยเหลือผู้เรียน.....

ตอนที่ 4

คำชี้แจง เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบของศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ท่านมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบพบกลุ่มอย่างไร

.....
.....
.....

2. ท่านมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างไร

.....
.....
.....

3. ท่านมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบทางไกลอย่างไร

.....
.....
.....

4. ท่านมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบชั้นเรียนอย่างไร

.....
.....
.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	วรัศยาพร อภิวัดน์กรนนท์
วันเดือนปีเกิด	9 สิงหาคม 2522
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 367/63 หมู่บ้านจิรนคร อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู กศน. ตำบล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง บุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองก๊กพิทยาคม อำเภอหนองก๊ก จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2544 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เอกคณิตศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี พ.ศ. 2556 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์